

А.А. КУЗЕМКО

Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України
вул. Київська, 12а, м. Умань, Черкаська область, 20300, Україна
anya_meadow@mail.ru

НОВІ АСОЦІАЦІЇ ЛУЧНОЇ РОСЛИННОСТІ З РІВНИННОЇ ЧАСТИНИ УКРАЇНИ

Ключові слова: синтаксономія, новий синтаксон, *Molinio-Arrhenatheretea*, *Festucion pratensis*, *Alopecurion pratensis*, *Festucetum pratensis-regeliana*, *Agrostio caninae-Alopecuretum pratensis*

Вступ

Географічне розташування України між Центральною Європою, де детально розроблено синтаксономію для переважної більшості класів рослинності, та Східною Європою, синтаксономія якої перебуває ще на стадії розробки, обумовило необхідність виокремлення низки нових для науки синтаксонів різного рангу. Значну їх частину описано в складі лучної рослинності, обраної як модельний тип рослинності для апробації в Україні методу Ж. Браун-Бланке. Особливо інтенсивно фітоценотичні дані накопичувалися впродовж 80—90-х років минулого століття [3—8, 10—18]. Нині в розвитку синтаксономії України триває процес узагальнення нагромаджених відомостей, тому темпи опису нових для науки синтаксонів значно сповільнилися. Збір фітоценотичних матеріалів триває, і залучення до класифікації їхніх нових масивів із використанням статистичних методів дає змогу переглянути вітчизняні синтаксономічні концепції для окремих типів рослинності, а також виявити синтаксони, які досі не знайшли відображення у синтаксономії рослинності України [9] або її окремих класів [1].

Під час розробки класифікації лучної рослинності лісової та лісостепової зон рівнинної частини України ми виділили два синтаксони, які за своїм статусом відповідають рівню асоціації, однак за флористичним складом їх не можна віднести до жодної з нині відомих асоціацій.

Метою цієї роботи є валідація двох нових синтаксонів рангу асоціацій класу *Molinio-Arrhenatheretea* R. Tüxen 1937.

Матеріали та методи досліджень

Для розробки класифікації рослинності використано матеріали фітоценотичної бази даних, створеної за допомогою програмного забезпечення TURBOVEG [19, 20]. До неї увійшли геоботанічні описи автора статті, описи з фітоценотеки відділу геоботаніки Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, а також описи з дисертаційних робіт різних дослідників. Таблиці опрацьовували за програмою JUICE [24]. Попередньо виокремлювали синтаксони за допомогою алгоритму TWINSpan модифікований [23]. Одиниці, виділені на цьому рівні, здебільшого відповідали рангу союзу. На наступному етапі класифікації у рамках союзів за допомогою кластерного аналізу з використанням програмного па-

кета PC-Ord [21] виокремлювали асоціації (вимірювання відстані за Sørensen, метод групування ланок — flexible beta (-0.25)). Діагностичні, константні та домінуючі види виділяли за програмою JUICE з допомогою функції «аналіз стовпчиків у синоптичній таблиці». Як діагностичні розглядали види зі значенням коефіцієнта phi (діагностична значущість) > 25, високодіагностичні — > 50; константні — види зі значенням константності > 25 %, висококонстантні — > 50 %; домінуючі — з проєктивним покриттям > 25 % щонайменше у 10 % описів асоціації, високодомінуючі — з покриттям > 50 %. У характеристиці синтаксонів вказано середні значення відповідного показника для кожного з видів даної групи. Високодіагностичні, висококонстантні і високодомінуючі види позначені жирним шрифтом. У фітоценотичних таблицях покриття видів наведено в балах за семибальною (старою) шкалою Браун-Бланке. Види в таблиці розташовані за зниженням константності. Нумери описів, обраних як номенклатурний тип асоціацій, позначені жирним шрифтом. Номенклатура видів відповідає «Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist» [22]. Окрім того, в складі однієї з новоописаних асоціацій виявлено міжродовий гібрид \times *Dactylocampitis uechritziana* (Hauusskn.) B. Bock ex M. Peregrum et Kuzemko, який є новим для флори України [2]. Синтаксони виділяли з урахуванням правил і рекомендацій Міжнародного кодексу фітосоціологічної номенклатури [25].

Результати досліджень та їх обговорення

Асоціація *Festucetum pratensis-regeliana* ass. nova

Діагностичні види: *Achillea inundata* 25.7, *Carex distans* 32.3, ***Festuca regeliana* 52.8**. Константні види: ***Achillea millefolium* 60**, *Agrostis stolonifera* 27, *Carex hirta* 33, *Centaurea jacea* 30, *Cerastium holosteoides* 30, *Festuca pratensis* 37, *Festuca rubra* 30, *Geranium pratense* 27, ***Lotus corniculatus* 60**, *Medicago lupulina* 33, *Plantago lanceolata* 47, ***Potentilla anserina* 77**, ***Ranunculus acris* 80**, *Rhinanthus minor* 37, *Rumex confertus* 27, *Taraxacum officinale* 40, *Trifolium pratense* 50. Домінуючі види: *Festuca regeliana* 10.

Номенклатурний тип (holotypus): Опис № 13 (табл. 1), виконаний А.А. Куземко 20.06.2009 в окол. с. Тимченки Зміївського р-ну Харківської обл., у прируслової частині заплави лівого берега р. Мжа на рівнинній ділянці з лучними слабозасоленими суглинистими ґрунтами.

Умови місцезростань. Угрупування асоціації поширені переважно у заплавах річок, зрідка, у найпівденніших регіонах, — поза заплавами; приурочені зазвичай до рівнинних ділянок центральної, рідше — прируслової заплави або підвищених ділянок притерасної заплави; формуються на досить багатих, добре зволжених лучних ґрунтах із незначним хлоридним засоленням за умов помірного антропогенного впливу — сінокісного, рідше — пасовищного або комбінованого. Асоціація є перехідною між класами *Molinio-Arrhenatheretea* R. Tüxen 1937 і *Festuco-Puccinellietea* Soó ex Vicherek 1973 і в еколого-ценотичному ряду за градієнтом зростання хлоридного засолення субстрату межує з асоціаціями *Festucetum pratensis* Soó 1938 (належить до першого класу) і *Festucetum regelliana* V. Solomakha & Shelyag-Sosonko in Golub et al. 2002 (до другого класу).

Таблиця 1. Фітоценотичний склад асоціації *Festucetum pratensis-regelianaе*

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Номер опису за БД TURBOVEG	641	640	644	648	647	188	189	68	77	79	643	642	646	
Площа опису (м ²)	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	
Загальне проективне покриття (%)	100	100	100	100	100	100	100	90	75	90	100	90	95	
Загальна кількість видів	25	17	19	25	14	16	15	12	13	13	17	17	18	
Діагностичні види														
<i>Festuca regeliana</i>	2	2	2	2	2	2	2	.	2	2	2	2	2	
<i>Carex distans</i>	.	2	2	+	.	.	.	3	2	2	.	+	2	
<i>Achillea inundata</i>	1	2	.	.	
Інші види														
<i>Ranunculus acris</i>	2	2	+	2	2	2	2	1	1	2	1	.	r	
<i>Potentilla anserina</i>	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
<i>Achillea millefolium</i>	.	.	2	1	.	.	r	2	1	
<i>Lotus corniculatus</i>	1	2	.	3	2	.	.	1	+	.	+	2	2	
<i>Trifolium pratense</i>	r	.	+	+	.	.	+	+	.	1	1	2	2	
<i>Plantago lanceolata</i>	.	.	2	1	2	.	2	1	2	
<i>Taraxacum officinale</i>	1	1	1	+	.	2	2	.	1	2	2	.	.	
<i>Festuca pratensis</i>	.	.	.	2	.	2	.	1	2	2	.	.	2	
<i>Rhinanthus minor</i>	r	2	1	1	.	.	1	3	2	
<i>Carex hirta</i>	.	1	.	+	2	+	r	1	
<i>Medicago lupulina</i>	.	.	.	r	
<i>Festuca rubra</i>	+	2	.	
<i>Centaurea jacea</i>	2	2	.	
<i>Cerastium holosteoides</i>	.	.	.	+	+	+	.	
<i>Rumex confertus</i>	.	r	.	.	.	+	r	.	.	.	2	+	.	
<i>Agrostis stolonifera</i>	.	.	2	2	2	.	1	.	.	.	1	.	2	
<i>Geranium pratense</i>	.	.	.	r	r	+	.	.	
<i>Triglochin maritima</i>	1	2	2	1	1	
<i>Carex otrubae</i>	1	2	r	2	2	r	1	
<i>Coccyganthe flos-cuculi</i>	r	
<i>Leontodon autumnalis</i>	.	.	+	2	.	r	1	r	
<i>Alopecurus arundinaceus</i>	2	.	2	.	.	.	1	
<i>Cirsium canum</i>	+	
<i>Equisetum arvense</i>	1	
<i>Juncus gerardii</i>	3	1	1	2	+	.	
<i>Potentilla reptans</i>	+	
<i>Anacamptis palustris</i>	.	2	1	+	.	.	1	
<i>Poa pratensis</i>	1	1	1	+	.	.	.	

	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	645	1364	91	96	2083	2015	2017	912	909	908	910	911	679	682	687	680	634
	25	?	25	25	?	?	?	25	?	?	?	?	25	25	25	25	25
	95	95	100	95	75	90	95	90	100	90	100	100	100	100	100	100	100
	18	17	16	15	17	14	13	16	18	13	12	27	31	26	25	25	12
	2	1	2	2	5	5	5	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2
	2	2	.	2	.	.	+	2
	2	.
	+	1	+	2	+	+	.	+	+	2	2	r	1
	r	2	2	1	.	+	2	.	+	+	+	+
	2	2	.	2	+	+	.	1	+	+	+	+	2	2	2	.	.
	2	1	.	2	1	.	+	1	.	+	.	.	2	2	.	.	.
	1	+	+	.	.	+	2	2	.	.
	2	2	2	.	+	.	.	1	2	2	.	2	.
	2	.	.	.	1	+	.	.	.
	2	.	2	2	2	2	.	.
	+	2	.	.	.	2	1	.	.	.
	+	.	r	.	.	.	+	.	.	.	1
	+	+	+	+	1	+	+	1	.	2	.	.
	.	.	.	1	.	.	.	+	+	1	1	+	+
	2	r	.	.	.	r	2	2	1	2	.
	.	.	r	+	+	+	+	.	r	.	.	.
	1	1	.	1	.
	2	2
	.	.	+	.	1	+	+	2
	+	+

	.	.	2	2	r	+	+	r	.
	+	2
	+	+	r	.	.
	+	.	r	2	2	2	.
	+	.	.	.	+	+	r	+
	+
	+	.	.	+	.	+	+	3
	+
	1

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Номер опису за БД TURBOVEG	641	640	644	648	647	188	189	68	77	79	643	642	646	
Площа опису (м ²)	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	
Загальне проективне покриття (%)	100	100	100	100	100	100	100	90	75	90	100	90	95	
Загальна кількість видів	25	17	19	25	14	16	15	12	13	13	17	17	18	
<i>Elytrigia repens</i>	1	r	1
<i>Glechoma hederacea</i>	1	2
<i>Lathyrus pratensis</i>
<i>Ranunculus polyanthemos</i>	.	.	+	+	+	+	.	.	.
<i>Carex muricata</i>
<i>Leucanthemum vulgare</i>
<i>Polygala podolica</i>
<i>Trifolium repens</i>	2	1
<i>Veronica chamaedrys</i>
<i>Carum carvi</i>	r
<i>Filipendula ulmaria</i>
<i>Carex cespitosa</i>
<i>Plantago media</i>	+
<i>Rumex crispus</i>	r	+	2
<i>Polygala vulgaris</i>
<i>Galium boreale</i>
<i>Sium latifolium</i>	r	.	.	r	+

Види, що трапляються менш як у чотирьох описах (номер опису/бал проективного покриття): *Agrostis gigantea* (15/2); *A. tenuis* (15/2; 20/+); *A. vinealis* (12/2); *Allium waldsteinii* (21/r); *Althaea officinalis* (4/r); *Angelica sylvestris* (6/r; 22/+); *Briza media* (24/1; 25/1); *Bromus mollis* (14/2; 28/+); *Calamagrostis epigeios* (30/2); *Calystegia sepium* (26/r; 28/1; 29/+); *Carduus pseudocollinus* (21/2); *Carex acuta* (1/+; 7/3); *C. acutiformis* (29/+); *C. disticha* (10/2; 16/2; 17/2); *C. melanostachya* (9/2); *C. nigra* (1/+; 26/+); *Cichorium intybus* (15/+; 21/+; 25/+); *Cirsium alatum* (20/+); *C. arvense* (22/+; 23/+; 25/+); *C. oleraceum* (15/r); *Cnidium dubium* (30/2); *Dactylis glomerata* (26/+; 28/r; 29/8); × *Dactylocamptis uechritziana* (5/+); *Dactylorhiza incarnata* (27/r; 29/r); *Daucus carota* (18/+); *Deschampsia cespitosa* (5/2); *Eleocharis palustris* (1/1; 3/2); *Equisetum palustre* (23/r); *Euphorbia virgata* (25/r); *Filipendula vulgaris* (26/+); *Fragaria viridis* (27/r); *Fritillaria meleagroides* (21/+); *Galium aparine* (5/+; 29/r); *G. mollugo* (22/r; 25/r); *G. palustre* (1/r; 2/r); *G. uliginosum* (4/r); *Gladiolus tenuis* (25/1; 26/+; 28/r); *Helictotrichon pratense* (27/2; 28/2); *Heracleum sibiricum* (27/r; 28/r; 30/1); *Holcus lanatus* (14/r); *Inula helenium* (19/+); *Iris pseudacorus* (6/r); *Juncus articulatus*

	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	645	1364	91	96	2083	2015	2017	912	909	908	910	911	679	682	687	680	634
	25	?	25	25	?	?	?	25	?	?	?	?	25	25	25	25	25
	95	95	100	95	75	90	95	90	100	90	100	100	100	100	100	100	100
	18	17	16	15	17	14	13	16	18	13	12	27	31	26	25	25	12
	+	+
	.	.	1	2	+	.
	r	1	2	1	1	.
	+
	r	1	2	+	+	.
	2	1	2	+	.
	r	+	r	+
	+	+
	r	2	1	+	.

	r	+	2	+	.
	.	.	2	+	2	.	3
	2	.	.	r	.	+
	.	.	.	r
	+	+	.	r	+
	+	2	+	2	.
	+

(1/1); *J. compressus* (4/r); *Knautia arvensis* (26/r; 27/r); *Koeleria delavignei* (17/+); *Lycopus europaeus* (4/r); *Lysimachia nummularia* (1/2; 2/1; 7/2); *Lysimachia vulgaris* (29/r; 30/+); *Medicago falcata* (19/+); *Melandrium album* (18/1); *Melilotus albus* (21/+); *M. officinalis* (30/r); *Mentha arvensis* (1/+; 26/1; 28/r); *Myosotis arvensis* (25/r; 26/+); *Ononis arvensis* (21/+); *Ostericum palustre* (4/r; 16/2; 17/2); *Pastinaca sativa* (18/+); *Pedicularis dasystachys* (21/+); *Persicaria hydropiper* (1/r); *Phalaroides arundinacea* (20/+); *Phleum pratense* (5/r; 25/r); *Phragmites australis* (13/2); *Pilosella caespitosa* (21/+; 25/r); *Plantago cornuti* (16/r; 17/2); *P. major* (18/1); *Poa angustifolia* (8/2; 17/2); *P. compressa* (25/+); *P. palustris* (6/1; 7/+; 29/+); *P. trivialis* (4/3; 6/2; 28/1); *Prunella vulgaris* (19/+); *Ranunculus repens* (18/1); *Rhinanthus serotinus* (10/1); *Rorippa sylvestris* (4/r); *Scirpus sylvaticus* (29/+); *S. tabernaemontani* (1/1); *Scorzonera parviflora* (10/2); *Sonchus arvensis* (8/+; 18/+; 26/r); *S. species* (9/+; 16/r; 17/r); *Symphytum officinale* (16/+); *Taraxacum bessarabicum* (15/2); *Trifolium fragiferum* (15/1); *Tripleurospermum perforatum* (25/r); *Tripolium pannonicum* (15/+); *Verbascum blattaria* (20/+); *Vicia cracca* (29/r).

Легенди до описів

№	Дата	Відн. висота	Широта	Довгота	Локалітет
1	20.06.2009	97	49°74′	36°15′	Окол. с. Тимченки, притерасна заплава, знижена ділянка
2	20.06.2009	97	49°74′	36°15′	Там само, рівнинна ділянка
3	20.06.2009	95	49°74′	36°15′	Там само
4	20.06.2009	100	49°74′	36°15′	Там само, підвищена ділянка
5	20.06.2009	95	49°74′	36°15′	Там само, знижена ділянка
6	01.06.2008	116	50°48′	33°37′	Окол. с. Волківці, лівий берег, приуслова заплава, підвищена ділянка
7	01.06.2008	116	50°48′	33°37′	Там само, центральна заплава, рівнинна ділянка
8	29.05.2008	92	50°09′	33°03′	Між селами Крутий Берег і Городище, лівий берег, підвищення
9	30.05.2008	86	49°45′	33°20′	Окол. м. Хорола, лівий берег, притерасна частина заплави, рівнинна ділянка
10	30.05.2008	86	49°45′	33°20′	Там само
11	20.06.2009	95	49°74′	36°15′	Окол. с. Тимченки, притерасна заплава, рівнинна ділянка
12	20.06.2009	95	49°74′	36°15′	Там само, підвищена ділянка
13	20.06.2009	95	49°74′	36°15′	Там само, приуслова заплава, рівнинна ділянка
14	20.06.2009	95	49°74′	36°15′	Там само, притерасна заплава, підвищена ділянка
15	29.09.1958	119	50°30′	31°43′	Окол. с. Усівка, нижня частина похилого схилу берега болота, випас
16	30.05.2008	86	49°45′	33°20′	Окол. м. Хорола, правий берег, притерасна частина заплави, рівнинна ділянка
17	30.05.2008	86	49°45′	33°20′	Там само, приуслова частина заплави, підвищена ділянка
18	15.07.2003	117	50°30′	33°45′	Пн.-сх. окол. с. Русанівка, гривисті підвищення заплави у місці впадіння р. Вільшанка
19	19.07.2003	77	49°30′	33°34′	Між селами Іванове Селище і Петрівці, притерасна заплава, узлісся вільшняку, пасовище
20	15.07.2003	85	49°41′	33°8′	Пд.-зх. окол. с. Трубайці, знижена ділянка заплави
21	13.07.2005	69	49°09′	34°45′	Окол. с. Нехвороща, центральна частина заплави, рівнинна ділянка
22	27.06.2004	143	51°03′	32°43′	Окол. с. Зеленівка, центральна частина заплави, рівнинна ділянка
23	27.06.2004	143	51°03′	32°43′	Там само
24	27.06.2004	143	51°03′	32°43′	Там само
25	27.06.2004	143	51°03′	32°43′	Там само
26	22.06.2009	61	48°95′	38°13′	Окол. смт Кремінна, Серебрянське л-во, біля озера Чернікове, бот. з-к «Серебрянський»
27	22.06.2009	61	48°95′	38°13′	Там само
28	22.06.2009	61	48°95′	38°13′	Там само
29	22.06.2009	61	48°95′	38°13′	Там само
30	19.06.2009	117	49°95′	36°19′	Окол. м. Харкова, долина річки біля залізниці («залізничний трикутник»)

Область	Район	Річка	Ґрунти	Автор
Харківська	Зміївський	Мжа	лучні суглинисті	Куземко
Харківська	Зміївський	Мжа	такі самі	Куземко
Харківська	Зміївський	Мжа	такі самі	Куземко
Харківська	Зміївський	Мжа	такі самі	Куземко
Сумська	Роменський	Ворскла	такі самі	Куземко
Сумська	Роменський	Ворскла	такі самі	Куземко
Полтавська	Лубенський	Удай	такі самі	Куземко
Полтавська	Хорольський	Хорол	такі самі	Куземко
Полтавська	Хорольський	Хорол	такі самі	Куземко
Харківська	Зміївський	Мжа	такі самі	Куземко
Харківська	Зміївський	Мжа	такі самі	Куземко
Харківська	Зміївський	Мжа	такі самі	Куземко
Київська	Згурівський	Надра		Балашов
Полтавська	Хорольський	Хорол		Куземко
Полтавська	Хорольський	Хорол		Куземко
Сумська	Липоводолинський	Хорол		Гомля
Полтавська	Глобинський	Хорол		Гомля
Полтавська	Хорольський	Хорол		Гомля
Полтавська	Новосанжарський	Оріль	лучні суглинисті	Куземко
Чернігівська	Бахмацький	Ромен	такі самі	Куземко
Чернігівська	Бахмацький	Ромен	такі самі	Куземко
Чернігівська	Бахмацький	Ромен	такі самі	Куземко
Луганська	Кремінський		такі самі	Куземко
Луганська	Кремінський		такі самі	Куземко
Луганська	Кремінський		такі самі	Куземко
Харківська	Харківський	Уди	лучні торф'янисті	Куземко

Таблиця 2. Фітоценотичний склад асоціації *Agrostio caninae-Alopecuretum pratensis*

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Номер опису за БД TURBOVEG	1080	1084	1090	1104	1109	1121	1249	990	1199	1110	1208	1206	
Площа опису (м ²)	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	
Загальне проективне покриття (%)	100	100	70	90	100	70	70	80	95	100	95	100	
Загальна кількість видів	31	23	24	27	14	25	20	27	21	18	23	22	
Діагностичні види													
<i>Cnidium dubium</i>	r	r	r	+	r	.	r	+	+	+	2	.	
<i>Agrostis canina</i>	.	.	2	.	.	2	2	2	2	3	r	2	
<i>Hieracium umbellatum</i>	.	.	.	2	+	1	+	2	2	2	2	2	
<i>Veronica longifolia</i>	+	.	.	+	.	.	.	r	.	.	r	r	
<i>Poa palustris</i>	2	1	+	+	.	2	3	1	.	.	+	2	
<i>Rumex thyrsoiflorus</i>	r	.	.	r	r	.	r	+	.	.	r	.	
Інші види													
<i>Galium boreale</i>	.	.	.	2	2	r	2	r	+	.	2	2	
<i>Potentilla erecta</i>	+	2	2	2	2	1	.	+	2	2	2	3	
<i>Leontodon autumnalis</i>	.	r	r	.	2	2	.	r	2	+	.	+	
<i>Gratiola officinalis</i>	2	.	r	r	+	r	
<i>Mentha arvensis</i>	+	.	+	.	r	+	r	r	+	+	.	r	
<i>Plantago lanceolata</i>	.	.	.	+	.	r	r	.	.	.	+	.	
<i>Carex praecox</i>	
<i>Alopecurus pratensis</i>	+	.	+	.	r	r	.	
<i>Coccyanthe flos-cuculi</i>	r	r	r	r	
<i>Filipendula ulmaria</i>	+	r	r	r	.	+	r	.	.	r	r	.	
<i>Inula britannica</i>	r	+	.	.	r	.	
<i>Prunella vulgaris</i>	.	+	2	.	.	2	.	+	
<i>Allium angulosum</i>	.	r	.	.	.	2	.	r	r	.	.	r	
<i>Vicia cracca</i>	r	.	.	r	+	r	r	.	r	+	2	+	
<i>Ranunculus acris</i>	r	+	.	
<i>Ptarmica cartilaginea</i>	2	r	r	.	.	.	r	
<i>Lysimachia nummularia</i>	.	+	.	.	.	+	r	+	
<i>Carex cespitosa</i>	4	5	3	2	3	+	r	+	
<i>Koeleria delavignei</i>	r	2	.	r	.	
<i>Equisetum arvense</i>	.	.	.	+	.	r	r	+	
<i>Agrostis gigantea</i>	+	.	.	+	3	1	+	4	
<i>Ranunculus repens</i>	2	+	
<i>Carex vulpina</i>	.	r	.	r	+	.	.	
<i>Psammophiliella muralis</i>	r	.	.	.	
<i>Galium verum</i>	r	r	

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	1287	1263	1233	1248	1230	1231	1268	1111	1137	989	1274	1286	1283	1267	1273	1272	1258	1276
	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
	90	85	80	90	100	95	65	65	85	80	85	75	65	65	70	70	70	65
	21	16	22	19	18	20	20	20	21	24	20	22	11	20	19	22	16	9

r	+	r	r	r	+	+	.	+	2	2	r	r	r	+	r	r	.
3	4	3	4	5	4	3	3	3	3	2	2	2	3	3	2	3	2
2	2	2	2	2	2	1	r	2	1	.	2	.	2	+	2	r	.
.	.	.	r	.	.	.	r	.	r	r	r	.	.	r	r	.	.
+	1	.	+	+	2	2	+	2	2	4	3	3	2	2	2	2	2
.	r	r	+	r	1	r	r	r	r	2	r	+	.	r	r	r	r
.	.	1	3	2	2	2	2	2	r	r	.	r	2
2	2	r	.	r	.	.	1	2	+
r	2	.	.	.	+	r	.	.	.	1	r	.	r	r	r	.	r
.	+	.	+	.	2	r	r	r	+	+	r	+	1	.	.	r	.
.	r	+	.	.	r	r	r	.	.	r	.	.
2	.	1	r	r	.	r	2	.	r	2	2	r	.
r	.	r	+	r	+	r	r	.	.	1	2	2	2	2	3	2	.
r	.	.	r	r	+	.	r	.	2	.	.	r	r	r	.	.	.
1	.	.	r	r	.	.	.	r	.	1	.	.	r	2	2	+	.
.	.	r	r	r	+
.	.	.	r	r	.	.	+	.	r	+	r	.	r	.	r	r	.
1	r	2	.	1	+	.	r	.	.	+	2
.	r	r	r	r	.	r	r	.
.	1	r
r	.	.	r	r	r	+	.	.	.	r	.	.	r	r	r	.	.
.	.	.	r	.	r	.	.	r	r	r	r	r
r	r	r	1	.	2	2	.	.	+	.	.	.
.	r	r
r	.	1	r	.	.	.	r	.	1	+	1	.	.
.	r	.	.	.	+	r	.	.	r	r	.	.	.
.	.	.	r	r	.	.	.	r
r	1	+	.	.	r	.	.	+	+
.	r	+	2	r	r	.	.
.	r	.	.	r	r	r	r	r
.	.	.	r	r	.	r	r	r	.	.

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Номер опису за БД TURBOVEG	1080	1084	1090	1104	1109	1121	1249	990	1199	1110	1208	1206	
Площа опису (м ²)	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	
Загальне проективне покриття (%)	100	100	70	90	100	70	70	80	95	100	95	100	
Загальна кількість видів	31	23	24	27	14	25	20	27	21	18	23	22	
<i>Lysimachia vulgaris</i>	.	+	+	r	.	+	.	r	
<i>Juncus atratus</i>	+	.	.	.	2	2	.	r	
<i>Hierochloa odorata</i>	
<i>Carex ovalis</i>	.	.	.	2	2	2	.	.	
<i>Calamagrostis epigeios</i>	r	.	.	r	
<i>Festuca pratensis</i>	2	2	r	2	r	.	
<i>Trifolium hybridum</i>	r	r	+	+	.	.	.	r	
<i>Eleocharis uniglumis</i>	.	.	.	r	.	+	.	.	r	.	.	.	
<i>Molinia caerulea</i>	2	r	3	3	
<i>Potentilla anserina</i>	+	.	+	r	
<i>Euphrasia stricta</i>	.	.	r	r	.	.	.	
<i>Glechoma hederacea</i>	r	r	
<i>Deschampsia cespitosa</i>	r	r	r	2	.	.	.	+	
<i>Luzula multiflora</i>	.	r	.	r	r	.	
<i>Ranunculus auricomus</i>	r	.	.	r	
<i>Centaurea jacea</i>	r	.	.	2	r	.	r	
<i>Trifolium repens</i>	.	.	r	.	+	
<i>Carex panicea</i>	r	+	2	1	
<i>Thalictrum flavum</i>	+	.	r	.	.	.	r	

Види, що трапляються менш як у чотирьох описах (номер опису/бал проективного покриття): *Achillea millefolium* (15/r; 17/+; 28/r); *Agrostis tenuis* (9/+); *Anthoxanthum odoratum* (2/+); *Asparagus officinalis* (30/r); *Beckmannia eruciformis* (6/r); *Carex acuta* (1/1; 3/r; 12/r); *C. flava* (1/r); *C. pallescens* (2/r); *C. vesicaria* (1/+; 3/+); *Conyza canadensis* (28/r); *Dianthus borbasii* (26/r); *Eleocharis palustris* (22/+); *Elytrigia repens* (15/r); *Eryngium planum* (28/r); *Euphorbia stricta* (13/r); *E. virgata* (29/r); *Galium palustre* (3/+); *G. uliginosum* (1/+); *Gentiana pneumonanthe* (10/r); *Hylotelephium maximum* (25/r); *Inula salicina* (11/r); *Iris pseudacorus* (1/r; 2/r); *Lotus corniculatus* (6/r; 15/+; 17/r); *Lythrum virgatum* (4/r; 22/r); *Melampyrum cristatum* (1/r); *Myosotis cespitosa* (4/r; 6/r); *M. palustris* (1/+;

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	1287	1263	1233	1248	1230	1231	1268	1111	1137	989	1274	1286	1283	1267	1273	1272	1258	1276
	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
	90	85	80	90	100	95	65	65	85	80	85	75	65	65	70	70	70	65
	21	16	22	19	18	20	20	20	21	24	20	22	11	20	19	22	16	9
	2	+
	2	.	г
	г	.	+	.	l	г	г	3
	г	г	.	.	г
	г	г	г	.	.	г	.	.	.
	.	.	2
	.	.	.	г
	+	+	+
	г
	г	+
	.	.	г	.	.	.	г	+
	г	.	.	l	г	.	.

	.	.	+
	г	г

	г	.	г

	г

2/+); *Odontites vulgaris* (18/г; 24/г); *Pedicularis palustris* (1/г); *Phleum pratense* (2/г; 15/г); *Poa angustifolia* (4/+; 8/г; 19/г); *Potentilla argentea* (29/г); *Ranunculus flammula* (1/г; 6/1) *Rhinanthus serotinus* (3/2); *Rumex acetosella* (30/г); *Sagina nodosa* (9/г); *Salix cinerea* (j.) 2/г; 13/г); *S. rosmarinifolia* (11/г; 12/1); *Scutellaria galericulata* (8/г); *S. hastifolia* (24/г); *Sieglingia decumbens* (12/г); *Sium latifolium* (22/г); *Stellaria graminea* (19/г); *S. palustris* (3/г); *Succisa pratensis* (11/г); *Symphytum officinale* (1/г); *Tanacetum vulgare* (26/г; 30/г); *Thalictrum lucidum* (4/г; 6/г); *Trifolium campestre* (9/г); *T. medium* (13/г); *T. pratense* (2/+; 3/г; 4/+); *Valeriana officinalis* (23/г); *Veronica anagallis-aquatica* (6/г); *V. scutellata* (14/г); *Vicia tetrasperma* (15/г; 18/г); *Viola canina* (20/г; 21/г; 22/+).

Легенди до описів

№	Дата	Відн. висота	Широта	Довгота	Локалітет
1	26.06.1950	109	51°48′	30°41′	На пд.-зх. від с. Радуль, притерасна частина заплави, середня частина схилу зниження
2	24.06.1950	109	51°48′	30°41′	Там само, нижня частина схилу зниження
3	23.06.1950	109	51°49′	30°40′	Там само, верхня частина схилу зниження
4	28.07.1949	107	51°44′	30°39′	На пд.-зх. від с. Любеч, притерасна частина заплави, рівнинно-знижена ділянка
5	27.07.1949	107	51°44′	30°39′	Там само, центральна заплава, середня частина пологого схилу зниження
6	24.07.1949	106	51°43′	30°38′	На пн. від с. Любеч за 1,5 км, центр. частина заплави, нижня частина схилу середньовисокої гряди
7	11.07.1950	99	51°12′	30°29′	На пд.-сх. від с. Теремці за 3 км, центр. заплава, дно неглибокого міжгривного зниження
8	25.07.1949	107	51°42′	30°34′	На зх. від с. Любеч, прирусова заплава, нижня частина схилу високої гриви
9	17.07.1953	106	51°21′	30°08′	На пд.-сх. від с. Копачі, центральна заплава, рівнинна ділянка
10	27.07.1949	107	51°42′	30°34′	На пн.-сх. від с. Любеч, центральна заплава, днище великого зниження
11	14.07.1953	102	51°16′	30°18′	На пд.-зх. від с. Паришів, центральна заплава, верхня частина неглибокого зниження
12	14.07.1953	102	51°16′	30°18′	Там само, нижня частина схилу глибокого зниження
13	15.07.1950	107	50°58′	30°26′	На пн. від с. Сухолуччя за 1 км, притерасна заплава, схил неглибокого зниження на рівнинно-підвищеній ділянці, випас
14	17.07.1950	97	50°56′	30°28′	На сх. від с. Сухолуччя за 2 км, центр. заплава, рівнинно-знижена ділянка між двома гривами
15	12.07.1950	99	51°12′	30°29′	На пд.-зх. від с. Теремці за 5 км, центр. заплава, нижня частина схилу гриви середньої висоти
16	11.07.1950	99	51°12′	30°29′	На пд.-сх. від с. Теремці за 3 км, центральна частина заплави, середня частина схилу неглибокого міжгривного зниження
17	12.07.1950	99	51°12′	30°29′	Там само, рівнинно-підвищена ділянка
18	12.07.1950	99	51°12′	30°29′	Там само, неглибоке зниження на рівнинно-підвищеній ділянці
19	17.07.1950	97	50°56′	30°28′	На сх. від с. Сухолуччя за 1,5 км, центральна заплава, рівнинне широке зниження між двома високими гривами
20	27.07.1949	107	51°42′	30°34′	На зх. від с. Любеч за 2 км, центральна заплава, рівнинно-знижена ділянка
21	10.07.1950	104	51°12′	30°37′	На зх. від с. Сорокошичі, центр. заплава, рівнинно-знижена ділянка між двома підвищеннями
22	09.06.1974	107	51°42′	30°34′	На зх. від с. Любеч, центральна заплава, дно міжгривного зниження
23	16.07.1950	97	50°56′	30°28′	На сх. від с. Сухолуччя за 2 км і за 250—300 м від берега, прирусова заплава, днище і нижня частина схилу міжгривного зниження

	Область	Район	Річка	Ґрунти	Автор
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	лучно-болотні суглинисті	Афанасєв
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	болотні суглинисті	Афанасєв
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	болотисто-лучні суглинисті	Афанасєв
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	такі самі	Афанасєв
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	лучно-болотні суглинисті	Афанасєв
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	лучні суглинисті	Афанасєв
	Київська	Іванківський	Дніпро		Афанасєв
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	лучні суглинисті	Афанасєв
	Київська	Іванківський	Прип'ять	такі самі	Афанасєв
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	болотисті суглинисті	Афанасєв
	Київська	Іванківський	Прип'ять	торф'янисті	Афанасєв
	Київська	Іванківський	Прип'ять	болотисто-лучні сильно-підзолисті	Афанасєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро		Афанасєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро	лучні пилувагопіщані	Афанасєв
	Київська	Іванківський	Дніпро		Афанасєв
	Київська	Іванківський	Дніпро	лучні підзолисті суглинисті	Афанасєв
	Київська	Іванківський	Дніпро	лучні легкосуглинисті	Афанасєв
	Київська	Іванківський	Дніпро		Афанасєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро	лучні малопотужні слабо-підзолисті піщані	Афанасєв
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	болотисто-лучні суглинисті	Афанасєв
	Чернігівська	Козелецький	Дніпро	лучні слабопідзолисті, суглинисті	Афанасєв
	Чернігівська	Ріпкинський	Дніпро	лучні суглинисті	Афанасєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро	лучні слабозвинуті легко-супіщані	Афанасєв

№	Дата	Відн. висота	Широта	Довгота	Локалітет
24	15.07.1950	107	50°58′	30°26′	На пн. від с. Сухолуччя за 1 км і за 200 м від II борової тераси, притерасна заплава, рівнинна ділянка
25	15.07.1950	107	50°58′	30°26′	На пн. від с. Сухолуччя за 2,5 км, притерасна заплава Дніпра і прируслова смуга стариці Тетерева, знижено-рівнинна ділянка
26	17.07.1950	97	50°56′	30°28′	На сх. від с. Сухолуччя за 1,5—2,0 км, центральна заплава, підвищена смуга у широкій низині
27	16.07.1950	97	50°56′	30°28′	На сх. від с. Сухолуччя за 2 км і за 250—300 м від берега, прируслова заплава, середня частина схилу міжгрядного зниження
28	16.07.1950	97	50°56′	30°28′	Там само, верхня частина схилу міжгрядного зниження
29	18.07.1950	97	50°56′	30°28′	На пн. від с. Сухолуччя за 2,5 км, верхівка і верхня частина схилу широкої невисокої гряди
30	16.07.1950	97	50°56′	30°28′	На сх. від с. Сухолуччя за 2 км і за 100 м від берега, прируслова заплава, рівнинна ділянка

Поширення: відзначені лише в лівобережних районах лісостепової зони та в межах лісостепових островів півночі степової зони, зокрема в заплавах річок Мжі, Уди (Харківська обл.), Ворскли (Сумська обл.), Удаю, Хоролу, Орлі (Полтавська обл.), Надри (Київська обл.), Ромену (Чернігівська обл.) та у позазаплавних умовах на півночі Луганської обл.

Асоціацію включено до союзу *Festucion pratensis* Sipaylova, Mirkin, Shelyag & V. Solomakha 1985 порядку *Arrhenatheretalia elatioris* R. Tüxen. 1931.

У складі асоціації виявлено занесені до «Червоної книги України» (2009): *Anacamptis palustris* (Jacq.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase, *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó, *Gladiolus tenuis* M. Bieb., *Fritillaria meleagroides* Patrin ex Schult. & Schult.f., занесений до Додатку I Бернської конвенції *Ostericum palustre* (Besser) Besser, а також міжродовий гібрид \times *Dactylocamptis uechtriziana* (Hauskn.) V. Bock ex M. Peregrym et Kuzemko, що уворюється у разі схрещування *Anacamptis palustris* Jacq. і *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó.

Асоціація *Agrostio caninae-Alopecuretum pratensis* ass. nova

Діагностичні види: *Agrostis canina* 44.2, *Cnidium dubium* 55.3, *Gratiola officinalis* 28.2, *Hieracium umbellatum* 49.2, *Poa palustris* 29.1, *Rumex thyrsoflorus* 33.1, *Veronica longifolia* 27.3. Константні види: *Agrostis gigantea* 30, *Allium angulosum* 37, *Alopecurus pratensis* 43, *Carex cespitosa* 33, *Carex praecox* 47, *Carex vulpina* 27, *Coccyganthe flos-cuculi* 43, *Equisetum arvense* 30, *Filipendula ulmaria* 40, *Galium boreale* 63, *Inula britannica* 40, *Koeleria delavignei* 33, *Leontodon autumnalis* 60, *Lysimachia nummularia* 37, *Mentha arvensis* 50, *Plantago lanceolata* 47, *Potentilla erecta* 60, *Prunella vulgaris* 40, *Ptarmica cartilaginea* 37, *Ranunculus acris* 37, *Ranunculus repens* 27, *Vicia cracca* 37. Домінантні види: *Agrostis canina* 37, *Carex cespitosa* 10, *Poa palustris* 13.

	Область	Район	Річка	Ґрунти	Автор
	Київська	Вишгородський	Дніпро	слабодернові на лучних, піщані на супіщаних	Афанасьєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро	шаруваті слаборозвинуті піщано-мулисті	Афанасьєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро	лучні слаборозвинуті піщані	Афанасьєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро	лучні слаборозвинуті супіщані	Афанасьєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро		Афанасьєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро	лучні підзолисті супіщані	Афанасьєв
	Київська	Вишгородський	Дніпро	лучні слаборозвинуті супіщані	Афанасьєв

Номенклатурний тип (holotypus): Опис №10 (табл. 2), виконаний Д.Я. Афанасьєвим 27.07.1949 у днищі великого зниження центральної заплави Дніпра на північному сході від с. Любеч Ріпкинського р-ну Чернігівської обл.

Умови місцезростань. Угруповання формуються у глибоких міжгрядних зниженнях центральної та прируслової, рідше — притерасної частин заплави на лучно-болотних, болотисто-лучних і лучних, часто слаборозвинутих, інколи — дещо підзолистих ґрунтах різного механічного складу, здебільшого суглинних. Режим використання угідь — сінокісний або комбінований. Асоціація є перехідною між класами *Molinio-Arrhenatheretea* R. Tüxen 1937 і *Parvo-Caricetea* Den Held & Westhoff in Westhoff & den Held 1969 (синонім *Scheuchzerio-Caricetea fuscae* Tx. 1937); в еколого-ценотичному ряду підвищення вологості та зниження трофності субстрату межує з асоціаціями *Poo palustris-Alopecuretum pratensis* Shelyag, Sipaylova, Mirkin & Solomakha in Shelyag et al. 1985 першого класу і *Carici canescentis-Agrostietum caninae* Tx. 1937, що належить до другого класу.

Поширення: угруповання локально розповсюджені в заплаві поліського Дніпра та пониззі Прип'яті (Київська і Чернігівська області). Асоціація наводиться за описами Д.Я. Афанасьєва, виконаними у 1940—1950-х роках, частина її угруповань нині, очевидно, зникла через зарегулювання русла Дніпра.

Асоціацію включено до складу союзу *Alopecurion pratensis* Passarge 1964 порядку *Molinietalia* W. Koch 1926.

Висновки

Отже, ми описали дві нові для науки асоціації — *Festucetum pratensis-regelianaе* та *Agrostio caninae-Alopecuretum pratensis*. Першу з них віднесено до союзу *Festucion*

pratensis Sipaylova, Mirkin, Shelyag & V. Solomakha 1985 порядку *Arrhenatheretalia elatoris* R. Tüxen. 1931, другу — до союзу *Alopecurion pratensis* Passarge 1964 порядку *Molinietalia* W. Koch 1926 класу *Molinio-Arrhenatheretea* R. Tüxen 1937. Ці дані доповнюють відомості про склад та структуру розглядуваного класу на території лісової і лісостепової зон рівнинної частини України. Необхідно дослідити сучасне поширення угруповань обох асоціацій, особливо другої з них, яка виділена за описами, виконаними в долині поліської частини Дніпра до його зарегулювання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Куземко А.А. Лучна рослинність. Клас *Molinio-Arrhenatheretea* / Відп. ред. Ю.Р. Шеляг-Сосонко / Рослинність України. — К.: Фітосоціоцентр, 2009. — 376 с.
2. Peregrin M.M., Куземко А.А. Новый для флоры Украины межродовый гибрид *Dactylocamptis uechtritziiana* (Hausskn.) M. Peregrin et Kuzemko, comb. nov. (*Orchidaceae*) // Укр. ботан. журн. — 2010. — 67, № 5. — С. 655—662.
3. Сенчило О.О., Шевчик В.Л., Соломаха В.А. Синтаксономія лучного масиву в заплаві Дніпра у верхів'ї Кременчуцького водосховища // Укр. фітоцен. зб. — К.: Фітосоціоцентр, 1997. — Сер. А, вип. 2 (7). — С. 39—49.
4. Сенчило О.О., Шевчик В.Л., Соломаха І.В. Рослинність острова Собачого Кременчуцького водосховища // Укр. фітоцен. зб. — К.: Фітосоціоцентр, 1998. — Сер. А, вип. 1(9). — С. 21—29.
5. Сипайлова Л.М., Міркін Б.М., Шеляг-Сосонко Ю.Р., Соломаха В.А. Нові союзи *Agrostion vinealis* та *Festucion pratensis* лучної рослинності // Укр. ботан. журн. — 1985. — 42, № 4. — С. 13—18.
6. Сипайлова Л.М., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Применение флористических критериев для классификации пойменных лугов Украинского Полесья // Флористические критерии при классификации растительности: Тез. докл. 6-го Всесоюз. совещ. по классиф. растит. (Уфа, сент. 1981). — Уфа, 1981. — С. 87—89.
7. Сипайлова Л.М., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Флористична класифікація заплавлних лук Українського Полісся // Укр. ботан. журн. — 1982. — 39, № 4. — С. 20—25.
8. Сипайлова Л.М., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Характеристика фітоценонів заплавлних лук Українського Полісся // Укр. ботан. журн. — 1982. — 39, № 5. — С. 17—23.
9. Соломаха В.А. Синтаксономія рослинності України. Третє наближення. — К.: Фітосоціоцентр, 2008. — 296 с.
10. Соломаха В.А. Флористическая классификация пойменных лугов р. Ворсклы // Флорист. критерии при классиф. растит.: Тез. докл. 6-го Всесоюз. совещ. по классиф. растит. (Уфа, сент. 1981). — Уфа, 1981. — С. 40—41.
11. Соломаха В.А. Флористична класифікація лучної рослинності басейну р. Ворскли // Укр. ботан. журн. — 1981. — 38, № 6. — С. 66—69.
12. Шевчик В.Л., Соломаха В.А., Войтюк Ю.О. Синтаксономія рослинності та список флори Канівського природного заповідника // Укр. фітоцен. зб. — К.: Фітосоціоцентр, 1996. — Сер. Б, вип. 1. — 120 с.
13. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Афанасьев Д.Я. та ін. Характеристика фітоценонів заплавлних лук р. Дніпра // Укр. ботан. журн. — 1981. — 38, № 2. — С. 16—31.
14. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Афанасьев Д.Я., Соломаха В.А., Міркін Б.М. Класифікація заплавлних лук р. Дніпра на основі еколого-флористичних критеріїв // Укр. ботан. журн. — 1980. — 37, № 6. — С. 8—14.
15. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Міркін Б.М., Соломаха В.А. Основні фітоценони лучної рослинності долини верхньої частини р. Дністра // Укр. ботан. журн. — 1982. — 39, № 1. — С. 10—25.

16. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Соломаха В.А. Синтаксоны луговой растительности долины верхнего Днестра // Флористические критерии при классификации растительности: Тез. докл. 6-го Всесоюз. совещ. по классиф. растит. (Уфа, сент. 1981). — Уфа, 1981. — С. 85—87.
17. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Соломаха В.А., Сипайлова Л.М. Новые синтаксоны пойменных лугов равнинной части Украины / Редкол. Укр. ботан. журн. — Киев, 1985. — 40 с. (Деп. в ВИНТИ 1985 г., № 6525 - В85).
18. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Соломаха В.А., Сипайлова Л.М. Класс *Molinio-Arrhenatheretea*. Сообщества пойм лесной зоны Украины // Классификация растительности СССР с использованием флористических критериев. — М., 1986. — С. 59—64.
19. Hennekens S. M. TURBOVEG for Windows. Version 2. — Inst. voor Bos en Natuur, Wageningen, 2009. — 84 p.
20. Hennekens S. M., Schaminée J. H. J. TURBOVEG, a comprehensive data base management system for vegetation data // J. Veget. Sci. 2001. — **12**. — S. 589—591.
21. McCune B., M. J. Mefford. PC-ORD. Multivariate Analysis of Ecological Data. Version 5. — MjM Software, Gleneden Beach, Oregon, U.S.A., 2006. — 24 p.
22. Mosyakin S. L. & Fedoronchuk M. M. Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist. — Kiev, 1999. — 345 p.
23. Roleček J., Tichý L., Zelený D. & Chytrý M. Modified TWINSPAN classification in which the hierarchy respects cluster heterogeneity // J. Veget. Sci. — 2009. — **20**. — P. 596—602.
24. Tichý L. JUICE, software for vegetation classification. // J. Veget. Sci. — 2002. — **13**. — P. 451—453.
25. Weber, H.E., Moravec, J., Theurillat, J.-P. International Code of Phytosociological Nomenclature. 3rd edition // J. Veget. Sci. — 2000. — **11** — P. 739—768.

Рекомендує до друку
Я.П. Дідух

Надійшла 30.03.2011 р.

А.А. Куземко

Национальный дендрологический парк «Софиевка» НАН Украины, г. Умань

НОВЫЕ АССОЦИИ ЛУГОВОЙ РАСТИТЕЛЬНОСТИ ИЗ РАВНИННОЙ ЧАСТИ УКРАИНЫ

Описаны две новые для науки ассоциации класса *Molinio-Arrhenatheretea* — *Festucetum pratensis-regeliana* (союз *Festucion pratensis*) и *Agrostio caninae-Alopecuretum pratensis* (союз *Alopecurion pratensis*). Приводятся диагностические, константные и доминантные виды ассоциаций, характеристика их местообитаний, особенности географического распространения. Представлены также фитоценотические таблицы обеих ассоциаций.

Ключевые слова: синтаксономия, новый синтаксон, *Molinio-Arrhenatheretea*, *Festucion pratensis*, *Alopecurion pratensis*, *Festucetum pratensis-regeliana*, *Agrostio caninae-Alopecuretum pratensis*.

А.А. Куземко

«Sofiyvka» National Dendrological Park, National Academy of Sciences of Ukraine, Uman'

NEW ASSOCIATIONS OF THE MEADOW VEGETATION FROM THE PLAIN PART OF UKRAINE

Two new for science associations of *Molinio-Arrhenatheretea* class are described, *Festucetum pratensis-regeliana* (*Festucion pratensis* alliance) and *Agrostio caninae-Alopecuretum pratensis* (*Alopecurion pratensis* alliance). The diagnostic, constant and dominant species of the associations, characteristics of their habitats and peculiarities of the geographic distribution are considered. The phytocoenotic tables of both associations are presented.

Key words: syntaxonomy, new syntaxa, *Molinio-Arrhenatheretea*, *Festucion pratensis*, *Alopecurion pratensis*, *Festucetum pratensis-regeliana*, *Agrostio caninae-Alopecuretum pratensis*.